

Nr 330

Av herr **von Friesen** och fröken **Höjer**, *angående visst tillägg till personalförteckningen för statens sinnessjukhus.*

Sedan åtskilliga år har Kungl. Maj:t ej ansett sig kunna tillgodose mentalsjukhusens behov av biträdespersonal i den omfattning som både sjukhusdirektionerna och medicinalstyrelsen funnit önskvärt. I sina anslags-
äskanden för budgetåret 1956/57 föreslog sålunda medicinalstyrelsen en sammanlagd ökning av sjukvårdspersonalen — med undantag för arbetsterapi och hjälpverksamhet — med omkring 1000 tjänster vid samtliga sjukhus under en femårsperiod. För budgetåret 1956/57 inrättades 101 tjänster. Om den ursprungliga planen följts skulle sammanlagt 600 tjänster ha inrättats under dessa tre år. I fråga om ekonomipersonalen har ej heller utökning skett i den takt som kan ha ansetts önskvärd. Departementschefen, som erkänner att betydande insatser alltjämt erfordras för en såväl personell som materiell upprustning, har dock av statsfinansiella skäl begränsat anslagsäskandena till sådana personalförstärkningar som ansetts särskilt angelägna.

Mentalsjukvårdsdelegationen, som ju helt nyligen framlagt sitt betänkande, har också uppehållit sig vid sjukvårdsbiträdenas arbetsuppgifter och funnit att personalens arbetstid i alltför stor utsträckning upptages av sysslor som lämpligen kunna övertagas av personal utan sjukvårdsutbildning. Även statens sjukvårdsutredning av 1943 har gjort sig till tolk för en liknande uppfattning, och departementschefen erkänner det berättigade i denna tankegång. Under budgetåret 1957/58 funnos vid de statliga mentalsjukhusen sammanlagt 68 avdelningsbiträdestjänster för ombesörjande av i huvudsak städning. Fr. o. m. den 1 juli 1958 ha 80 sådana tjänster tillkommit, och i årets statsverksproposition föreslås ytterligare 38. Mentalsjukvårdsdelegationen beräknar i och för avlastning av sjukvårdsbiträdenas arbete minst ett avdelningsbiträde per avdelning för i huvudsak städnings- och köksarbete. Detta skulle med nuvarande antal vårdavdelningar bli ett tillskott av cirka 550 tjänster.

Även beträffande ekonomipersonalen innebär Kungl. Maj:ts förslag en stark reduktion av vad som föreslagits från det av för mentalsjukvården i riket närmast ansvariga ämbetsverket. Av 8 föreslagna ekonomibiträden för sömnad begäres anslag för 2, av 25 föreslagna ekonomibiträdstjänster i centralköken begäres 20. Departementschefen minskar vidare antalet biträden för skriv- och kontorsgöromål från 12 till 6. Även beträffande trädgårdspersonal och tapetserare begäras anslag som väsentligt understiga vad medicinalstyrelsen begärt.

Departementschefens motivering för en sänkning för ifrågakvarande an-

slag i jämförelse med vad som föreslagits av medicinalstyrelsen är givetvis icke ovanlig och betingas, som han anför, uteslutande av hänsyn till det ansträngda budgetläget. I och för sig äro dessa synpunkter beaktansvärda i en allvarlig ekonomisk situation. Men saken har just nu en annan sida. Läget på arbetsmarknaden är i dag sådant, att med den målsättning, som torde vara gemensam för olika politiska meningsriktningar, måste det vara ett starkt samhällsintresse att bereda sysselsättning åt de arbetslösa. Det är då viktigt att icke minst inom tidigare eftersatta vårdområden det blir möjligt att just nu anställa personal för uppgifter som avlastas vårdpersonalen genom att från dem avlyfta arbetsuppgifter som röra t. ex. städning av lokalerna. Arbetsmarknadsstyrelsen har bl. a. föreslagit olika utbildningskurser för arbetslösa. En sådan utbildning, som enbart tar hänsyn till den rådande arbetslösheten, innebär emellertid en högst osäker investering genom riskerad hög övergång till andra yrken, då arbetsmarknadsläget blir ett annat. Erinras bör också om att utvecklingen på arbetsmarknaden ytterligare tenderar mot rationaliseringar, automation m. m. Med oförminskad produktion kan industrien nedbringa antalet arbetstagare. Härigenom skulle utrymme beredas för ökning av arbetskraften inom serviceyrkena, av vilka hälso- och sjukvården har ett betydande antal med över 70 000 anställda vid kropps- och mentalsjukhusen.

Den tankegång, som ligger bakom vårt förslag beträffande en så utpräglad serviceverksamhet som mentalsjukvården, innebär i dagens läge ett nytt grepp när det gäller arbetslöshetsbekämpandet. Självfallet kan det alltid diskuteras i vilken omfattning ett sådant program kan och bör realiseras för mentalsjukvårdens vidkommande. I vårt förslag ha vi endast upptagit personal i lönegrad Ae och Af, vilket innebär en personalförteckning utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit som följer:

- 2 ekonomibiträden i lönegrad Ae 7 (trädgårdsbiträden)
 - 510 avdelningsbiträden i lönegrad Ae 3
 - 8 ekonomibiträden i lönegrad Ae 2/3 (sömnadsbiträden)
 - 5 ekonomibiträden i lönegrad Ae 2/3 (köksbiträden)
 - 6 biträden för skriv- och kontorsgöromål i lönegrad Af 1–Af 5.
- Med stöd av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen, under uttryckligt framhållande av läget på arbetsmarknaden, måtte godkänna det tillägg i personalförteckningen för statens sinnessjukhus som framgår av ovanstående tabell samt

att avlöningsanslaget under rubriken »avlöningar till övrig icke-ordinarie personal» måtte uppräknas i överensstämmelse med denna personalförteckning.

Stockholm den 27 januari 1959

Bertil von Friesen

Gerda Höjer